

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

—ο—

ΘΕΟΔΟΣΙΟΥ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ, *περί Ἀρείας Ἀθηνᾶς*,
ἀπολυτήριον γύμνασμα παρουσιασθὲν
αἰς τὴν ἐν Βερολίῳ Ἀκαδημίαν.

Ὁ Κ. Βενιζέλος, Ἀθηναῖος τὴν πατρίδα, καὶ ἐν Πρωσίᾳ ἐκπαιδευθεὶς, ἀποδεικνύει διὰ τοῦ συλλαδίου τούτου ὅτι ἡ Ἀρεία λεγόμενη Ἀθηνᾶ, πολεμικὴ οὕτως τὴν φύσιν τὸ πάλαι, ὥς καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς δηλοῖ, καὶ ἡ αἰτὴ τῇ Παλλάδι, κατ' ὀλίγον, ὅτε ἐπραυνήθησαν τὰ Ἑλληνικὰ ἔθνη, μετέβαλε χάρακτῆρα, ὥς τοῦτο καὶ ἄλλοις θεοῖς, καὶ αὐτῷ τῷ Ἀρείῳ συνέβη, καὶ ἐγένετο εἰρηνικὴ καὶ δικαιοδότις θεά. Ἀποδεικνύει δὲ καὶ ἕτερον τι ὁ Κ. Βενιζέλος διὰ τοῦ αὐτοῦ συλλαδίου, οὐχ ἥττον σπουδαῖον διὰ τὴν Ἑλλάδα, ὅτι ἐντὸς ὀλίγου θέλει ἐπανέλθῃ εἰς αὐτὴν νέος κατὰ βάθος τὴν Ἑλληνικὴν ἀρχαιότητα σπουδάσας, καὶ ἰδίως τοῦ δυσχεροῦς κλάδου τῆς μυθολογίας ἐγκρατὴς γενόμενος. Ἀξία δὲ παντὸς ἐπαίνου καὶ πάσης ἐμφυχώσεως ἐστὶν ἡ πρὸ ὀλίγου ἀναφανέσασα φιλοτιμία τῶν νέων ἐν Εὐρώπῃ σπουδάζοντων Ἑλλήνων, νὰ γράφωσι τὰς ἀπολυτήριους αὐτῶν πραγματείας Ἑλληνιστί, καὶ οὕτως ἐτι μᾶλλον νὰ ἐλκῶσι τῶν πεπαιδευμένων τὴν προσοχὴν ἐπὶ τῆς νέας Ἑλλάδος, καὶ αὐτῆς τὴν φιλολογίαν διὰ σοφῶν μονογραφιῶν νὰ πλουτίζωσι. Καὶ διὰ τοῦτο προσέτι πρέπει ἐν ταῖς ἡμετέροις σχολαίσις μεγίστη νὰ καταβάλληται ἐπιμέλεια εἰς τὴν θεματογραφίαν, ὥστε τοῖς ἄλλοις νὰ φαίνωμεθα ἄξιοι ταμίαι τῶν θησαυρῶν τῆς προπατορικῆς ἡμῶν γλώσσης.

*Ἑλληνικὸς βιβλιογραφικὸς κατάλογος ἀπὸ
τοῦ ἔτους 1821 μέχρι τοῦ 1851,*
ὑπὸ Σ. ΚΟΥΜΑΝΟΥΔΟΥ.

*Ἀρχαιολογικὸν Λεῖκόν τοῦ Σμῖθ, μεταφρα-
σθὲν ὑπὸ Δ. ΠΑΝΤΑΖΗ.*

—ο—

Αἱ εἰς τὸ ἐξώφυλλον καταχωρίζομεναι προκηρύξεις τῶν δύο ἀνωθι σημειουμένων βιβλίων, ὑπόσχονται εἰς τὸ Ἑλληνικὸν κοινὸν δύο ὠφελιμώτατα καὶ πάσης συστάσεως ἄξια συγγράμματα.

Πάντες γνωρίζομεν ὅτι ἀπ' οὗτου ἐπέλαμψεν ἡμερᾷ ἐλευθερίας ἐπὶ τῆς Ἑλλάδος, εἰς τὸ φῶς αὐτῆς ἤρχισεν γονιμοποιούμενος ὁ λειμὼν τῆς φιλολογίας, καὶ ὅτι ἐντὸς ἐνὸς ἔτους δημοσιεύονται σήμερον ὅσα ἄλλοτε δεκάδας ἐτῶν δὲν παρήγον. Ἀλλ' ἴσως διότι μετὰ τῶν κηπευτῶν καὶ πολλὰ ἄγρια φύονται καὶ ἀκαλλιέργητα, καὶ μετὰ τῶν ἀνθῶν ἀκάνθαι πολλάκις καὶ τρίβοι, ἢ ἴσως διότι τὸ ἔθνος εἰς δραστη-

ριότητα ἀναζήτησαν, δὲν εὐκαιρεῖ ν' ἀπασχολῆται εἰς ἀναγνώσεις μὴ ἀποφερούσας καρπὸν ὕλικόν, πολλὰ καὶ σχεδὸν τὰ πλεῖστα τῶν παρ' ἡμῖν δημοσιευμένων, βλαστάνουσι καὶ μαλαίνονται, ὥς τῶν ἐρήμων τὰ ἄνθη, χωρὶς ὀφθαλμὸς νὰ τὰ ἰδῇ, ἐκτὸς τοῦ πλάστου αὐτῶν, καὶ αὐτὰ τὰ ἐν ἐλπίσι συλληφθέντα, ἐν ἀγῶσι καὶ δαπάναις παραχθέντα, πολλάκις μῆνας ἢ καὶ ἐβδομάδας μετὰ τὴν γέννησίν των, τὴν κοιτίδα αὐτῶν ὥς τάρων λαμβάνοντα, σωρεύονται διὰ τὴν αἰωνιότητα εἰς τοῦ συγγραφέως αὐτῶν τὸ δωμάτιον, καὶ ἐσχλοῦντα αὐτὸν πολὺ μᾶλλον ἢ ὅτε περιωρίζοντο ἐντὸς τοῦ ἐγκεφάλου του, παραδίδονται τέλος εἰς τὸ πῦρ τῆς ἐστίας του· καὶ αὕτη εἶναι ἡ μοῖρα τοῦ ἀπ' αὐτῶν ὠφέλεια, καὶ τοῦτο εἶναι τὸ μόνον φῶς ὃ παράγουσι καὶ ὃ βλέπουσιν. Ἰπάρχουσι πολλοὶ παρ' ἡμῖν λίαν πεφωτισμένοι, καὶ ἐνήμεροι ὥς πρὸς πᾶσαν ξένην φιλολογίαν, γνωρίζοντες ν' ἀποριθμῆται καὶ τὰ ἐλάχιστα σύγγραμματα ἢ ἀρχαιότερα ξένα μυθιστορήματα, καὶ ἄλλοι πάλιν περὶ τὴν ἀρχαίαν φιλολογίαν σοφώτατοι, καὶ αἱ μὲν καὶ οἱ δὲ οὐδέποτε καταδεχθέντες βλέμμα καὶ νὰ ρίψωσι καὶ εἰς τὴν ἡμετέραν καὶ σύγχρονον, καὶ νὰ ἐρωτήσωσιν ἂν καὶ αὕτη ποτὲ τι παρήγαγεν ἀναγνώσεως ἄξιον. Πολύτιμον ἐπομένως ὑπηρεσίαν προσέφερεν εἰς αὐτὴν, καὶ εἰς τὴν δόξαν τῆς Ἑλλάδος ὁ Κ. Κουμανούδης, σῶσας τῆς λήθης τοσαῦτα διανοητικὰ ἔργα, μὴ ὄντα πάντα ἀπορρίπτεα, καὶ δυνάμενα ἴσως, εἰάν ἐγινώσκοντο καὶ ἐξετιμῶντο ὑφ' ἡμῶν αὐτῶν, νὰ πείσωσι καὶ τοὺς ξένους οἵτινες ἐρευνῶσιν ἂν ἡ Ἑλλὰς παρέχῃ μέλλοντος ἐγγυήτης, ὅτι ἀνεξαρτησία, ἥς πρῶτον ἀποτέλεσμα ἦν νὰ ἐπιφέρῃ διανοητικὴν γονιμότητα, εἶναι ζώσιμος ἀνεξαρτησία καὶ εὐρωστος, μαρτυροῦσα ὅτι ἂν οἱ κλάδοι εἶχον ἐρησιν, ἢ ῥίζα ἐμεινεν ὑγιής, καὶ ἀπ' αὐτῆς δύναται νὰ καρποφορήτῃ εὐκλεέστερον μέλλον. Ὁ κατάλογος οὗτος μετὰ τῆς ἀκριβολόγου ἐκείνης ἐπιμελείας καὶ μετὰ τῆς ὀρθῆς κρίσεως συντεταγμένος, ἥτις χαρακτηρίζει τὸν Κ. Κουμανούδην, εἶναι ὅταν ἐνδέχεται πλήρης, περιέχων ὅλα τὰ ἀπὸ τοῦ 1821 ἔτους μέχρι τῆς ἀρχῆς τοῦ παρόντος ἐκδοθέντα Ἑλληνικὰ ἢ ὑπὸ Ἑλλήνων συντεταγμένα βιβλία, οὐ μόνον ἐν τῇ ἐλευθερᾷ Ἑλλάδι, ἀλλὰ καὶ ἀπανταχοῦ τῆς οἰκουμένης, μετ' ὀλοκλήρων τῶν τίτλων αὐτῶν καὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν σελίδων των, ὅπερ ἐνίοτε ἀρκεῖ ὥπως μορφώσῃ τὴν περὶ τῆς σπουδαιότητος καὶ ἄξιας τοῦ βιβλίου κρίσιν. Εἰς τὸ σύγγραμμα τοῦτο βλέπομεν ἐπανέλθῃ μετὰ τὴν ἐκδοσιν αὐτοῦ, ἣν ὁ συγγραφεὺς αὐτοῦ ἀναβάλλει, μετασφρόνως δυσπιστῶν πρὸς τὸν βεθμὸν τῆς ἐντελείας μέχρις οὗ τὸ προῆγαγε.

Τὸ δ' ἕτερον τῶν ἀγγελλομένων βιβλίων εἶναι κατ' ἄλλον τρόπον ἐκ τῶν χρησιμωτάτων. Ἡ νέα Ἑλλὰς εἶναι τῆς ἀρχαίας ἐξακολουθήτης, καὶ εἰς οὐδένᾳ παιδείας μετέχοντα Ἕλληνα ἐπιτρέπεται ἡ τῆς ἀρχαιότητος ἀγνοία. Παρ' ἄλλαις ἔθνεσι χαρακτηρίζεται αὕτη τὸ ἀνελεύθερον, παρ' Ἕλλησι τὸ βάνανυσον καὶ ἀνέλτερον. Τὸ προκειμενὸν δὲ βιβλίον εἶναι τὸ πολυτιμώτερον καὶ εὐχρηστότερον ταμεῖον ὅλων τῶν περὶ τὴν ἀρχαιότητα περιστρεφομένων γνώσεων,

τῶν περὶ τὴν φιλολογίαν, τὰς τέχνας καὶ ἐπιστήμας, τὸν δημόσιον καὶ ἰδιωτικὸν βίον, οὐ μόνον εὐμεθοδέστερα γεγραμμένον, ἀλλ' ἀπὸ τῶν ἀρίστων πηγῶν ἀντλήσαν, καὶ περιέχον πάσας τὰς περὶ τῶν ῥηθέντων ἀντικειμένων τελευταίας ἀνακαλύψεις καὶ τῶν σφωτέρων τὰς κρίσεις· ὥστε ὁ αὐτὸς κεκτημένος ἔχει ὅλην βιβλιοθήκην, καὶ ἐκλεκτὴν ταύτην, καὶ πρόχειρον καὶ ἀσφαλὲς ὁδηγὸν ὅσας ἀνάγκην ἔχει νὰ ἐπικαλεσθῇ τῆς ἀρχαιότητος τὴν βοήθειαν. Ὅτι δὲ προσθέτει εἰς τὴν ἀξίαν τοῦ βιβλίου τούτου, τοῦ ἐν Εὐρώπῃ μεγάλῃν ὑπόληψιν ἀποκτήσαντος, εἶναι ὅτι μεταφράζεται ὑπὸ τοῦ Κ. Πανταζῆ, ὅστις ἐντελέστερα ὢν τῆς ἀγγλικῆς κάτοχος, εἶναι, ὡς πολλάκις, καὶ ἰδίως διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῶν Μαθητῶν ἀπέδειξε, εἰς τῶν γραφόντων ἀρίστα τὴν Ἑλληνικὴν, καὶ ἱκανοτάτων ὅπως περαιώσῃ ἐπιτυχῶς ἔργον τοιαύτης ἀξίας καὶ τοιαύτης ἐκτάσεως.

ΔΙΑΦΟΡΑ.

—ο—

ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΤΗΣ ΓΗΣ. Ὁ ἀριθμὸς τῶν κατοίκων τῆς γῆς ἀναβαίνει εἰς ἓν χιλιακατομμύριον ἀνθρώπων ὁμιλούντων τρεῖς χιλιάδας καὶ ἑξήγλωσσας, καὶ προσθευόντων χίλια διάφορα θρησκευτά.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀνδρῶν εἶναι ὡς ἑγγίστα ἴσος πρὸς τὸν τῶν γυναικῶν, ἂν καὶ ὑπάρχουσι που διαφοραί τινες.

Ἡ ζωὴ διαρκεῖ κατὰ μέσον ὅρον τετρακονταετία ἔτη· ὑπάρχουσιν ὅμως καὶ ἐξαιρέσεις, ὡς φέρ' εἰπεῖν ἐν Πεδεμοντίῳ, ὅπου ἀπὸ ἡμίσεως αἰῶνος ἡ διάρκεια αὐτὴ αὐξάνει.

Καὶ τὸ μὲν ἐν τετρατημόριον τῶν ἀνθρώπων ἀποθνήσκει πρὶν ἢ ρθῇ τὸ ἑξῆς ἔτος τῆς ἡλικίας· τὸ δὲ ἄλλο πρὸ τοῦ δεκάτου ἑξῆς ἔτους· ὥστε ὁ διανύσας τὸ δέκατον ὄγδοον, ἀπολαύει προνόμιον οὐτινος ἐντετήθη τὸ ἡμισυ τῶν θνητῶν.

Ἐκ χιλίων ἀνθρώπων γεννωμένων τὴν αὐτὴν ἡμέραν, εἰς μόνος ζῇ ἑκατὸν ἔτη. Μεταξὺ δὲ ἑκατὸν, ἑξήκοντα φθάνουσιν εἰς ἡλικίαν 65, καὶ μεταξὺ 500, εἰς εἰς ἡλικίαν 80 ἐτῶν.

Τριάκοντα καὶ τρία ἑκατομμύρια ἀποθνήσκουσι κατ' ἔτος. Καὶ κατὰ τοὺς γενομένους ὑπολογισμοὺς καθ' ἑκάστην μὲν ἀποθνήσκουσι 91854, καθ' ὥραν δὲ 3730, κατὰ λεπτὸν 60, καὶ κατὰ πᾶν δεύτερον λεπτὸν εἰς.

Οἱ ἐγγαμοὶ ζῶσι πλέον τῶν ἀγάμων, καὶ οἱ ὑψηλότεροι πλέον τῶν ἐχόντων μικρὸν τὸ ἀνάστημα.

Οἱ πλείστοι τῶν γάμων τελοῦνται τὸν Ἰούνιον καὶ τὸν Δεκέμβριον.

Ἐννοεῖται ὅτι δὲν ἀναδεχόμεθα τὴν εὐθύνην τῶν διαβεβαιώσεων τούτων· τὰς δημοσιεύομεν ὅμως ὡς περιεργότατας.

(Ἐφημ. τῆς ἐν Ταυρασίᾳ Ἀκαδ. τῶν Ἐπιστημῶν.)

ΕΚΡΗΞΙΣ ΒΕΖΟΥΒΙΟΥ. Τὸ Βεζουβίον, καθεῖδον ἀπὸ τοῦ 1850 ἔτους, ἐξέβραχεν τὸν παρελθόντα Ἀπρίλιον. Τέσσαρες περίπου μῆνας πρὸ τῆς ἐκρήξεως τοῦ ἀνῆγγελλον οἱ ὁδηγοί, ὅτι ὁ κρατὴρ ἐρλογίζετο καὶ ὅτι ταχέως ἐμελλε νὰ ἐκρηγῇ.

Τὴν 18 (30) Ἀπριλίου, τὰ προμηνύοντα τὴν ἐκρήξιν συμπτώματα κατέστησαν δευρότερα, καὶ τρομεροὶ ὑπόγειοι κρότοι ἠκαύσθησαν. Καὶ ὅμως ὀλίγος ἦτο ἔτι ὁ ἀναδιδόμενος καπνός. Λίπνης τὴν πέμπτην ὥραν καὶ τέταρτον, κάταγος φρικώδης ἐξερσενδόνισεν εἰς ὕψος 15 ἕως 20 μέτρων περιφεγεῖς τινες λίθους καὶ εὐθὺς λιθάδες φλογεραί (*) διεχύθησαν ἐκ τοῦ στομίου τοῦ κρατῆρος.

Τὴν ἐπιοῦσαν, κατὰ τὴν ἐξῆς ὥραν τῆς πρωίας, νέος κρατὴρ ἠνέωχθη ἐν τῷ μέσῳ σχεδὸν τοῦ ὕψους, τοῦ διαχωρίζοντος τὸν δεύτερον κῶνον τοῦ ὄρους ἀπὸ τοῦ κῶνου Γ'ωργιῆ, οὕτως ὀνομαζέμετος ἐκ τινος Γάλλου πεσόντος ἐκουσίως ἐντὸς τοῦ ὑφαιστείου ἐκείνου, μετὰ μικρὸν δὲ καὶ τρίτος οὐ μακρὸν τοῦ δευτέρου καὶ τὴν ἑνάτην ὥραν καὶ ἡμισειν, Π. Μ., ἐκ τῶν τριῶν τούτων κρατῆρων ἐξηκοντίζοντο λάβρα καὶ ἀκατάσχετα πυκνὰ νέφη λιθῶδων.

Οἱ κάτοικοι τῶν πέριξ μερῶν, Πορτικίας, Ἡρακλείου καὶ Ρεζίνης, ἀνέμενον ἐντρομοὶ νὰ ἴδωσι τὴν διεύθυνσιν τῶν λιθῶδων, ἑταίμοι ὄντες νὰ φύγῃσι λαμβάνοντες μετ' ἑαυτῶν τὰ πολυτιμότερα αὐτῶν πράγματα, διὰ νὰ σωθῶσι. Κατὰ τὰς ὥρας τῆς μακρᾶς ταύτης καὶ τρομερᾶς ἀγωνίας, φόβος ἦτο μὴ καταστραφῇ πρὸ πάντων ἡ Ρεζίνα, ὡς κειμένη ὑπὸ τοὺς πρόποδας τοῦ Βεζουβίου, κατὰ τὴν ἀγούσαν ἀπὸ Νεαπόλεως εἰς Σάλερνον. Ἀλλὰ καὶ οἱ κάτοικοι τοῦ Ὀττειάνου, ὡς πολλὰ παθόντες κατὰ τὴν ἐκρήξιν τοῦ 1850 ἔτους ἔτρεμον ὅλοι. Εὐτυχῶς ὅμως αἱ λιθῶδες διευθύνθησαν ὅπως καὶ κατὰ τὸ 1830 ἔτος, καταβάσαι βραδέως εἰς Βιτράλλαν, εὐρεῖαν κοιλάδα κειμένην ὑπὸ τὸ Βεζουβίον, ἀπέναντι τῆς Νεαπόλεως.

Τὴν ἕκτην ὥραν τῆς ἑσπέρας, αἱ χεόμεναι καὶ ἐκ τῶν τριῶν κρατῆρων λιθῶδες, περιτρέξασαι ἐν τέταρτον μιλίου, συνηνώθησαν, καὶ συναπέρτισαν ὕγον πάχος μὲν ἔχοντα 4—5 μέτρων, πλάτος δὲ 200 καὶ ἐπέκεινα. Ὁ σωρὸς οὗτος τῆς φλογικινούσης ὕλης ἐφθασε τότε εἰς τὴν κορυφὴν στήλοειδος τινος ὑψώματος, ὅθεν κατεκρημνίσθη εἰς τὴν πεδιάδα, ὁμοίως πρὸς ρεῦμα πυρὸς, κατασυντρίβων πᾶν τὸ προστυχὸν καὶ κατακαίων τὰς καστανέας καὶ τὰς δρύες τῆς καταφύτου πεδιάδος. Τὸ θέαμα ἦτο τρομερὸν συνάμα καὶ μεγαλοπρεπές! Ἐντὸς 28 ὥρῶν αἱ λιθῶδες διέτρεξαν δύο μίλια καὶ τέταρτον, καὶ ἡπεί-

(*) Λανό, ἢν λάβαν οἱ πλείστοι μετέφρασαν. Κατὰ τὰ λεξικά, ἡ λανό παράγεται ἐκ τοῦ γερμανικοῦ lante, τοῦ σημαίνοντος τὸ ἐκχεῖν. Πιθανώτερον ὅμως ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ λαίβω καὶ τῶν συγγενῶν λιθάζω καὶ λιθάς, σημαίνοντων τὸ ἐναβλύζειν καὶ ῥεῖν. Καὶ ἡ λάβρα δὲ, καθὼς ὕλη τηκομένη καὶ ρευστοποιουμένη ὑπὸ τῶν φλογῶν, ταῦτο ἐμφανεῖται. Ἄν ἡ ὕλη αὕτη ἦτο στερεὰ, ἴσως ὀνομαζέτο καταλλήλως μύδροις, ἐξ οὗ τὸ miltaille τῶν νεωτέρων.